

Bez viery je nemožné páčiť sa Bohu

Luiz Sérgio Solimeo

14. júna 2019 ✝ Cirkev

**Človek nedostal dar reči, aby skrýval svoje myšlienky, ale aby vyjadroval pravdu.¹
Heretici, aby šírili svoje bludy, balia myšlienky do hmlistých pojmov, tak aby ich pochopili iba zasvätení.**

Zdroj: wikimedia.com

Nejednoznačnosť a heréza

Heretik prevažne používa nejednoznačné pojmy v rôznych odtieňoch, aby oklamal veriacich presne tak, ako to robia sovy a iné dravé vtáky, ktoré využívajú nočnú tmu, aby prekvapili svoju korisť. Toto robili jansenistickí heretici, keď sa postupnými metamorfózami snažili uniknúť odsúdeniu. Ich triky však neunikli pozornosti pápeža Pia VI., ktorý v bule *Auctorem Fidei* z 28. augusta 1794 odsúdil stúpencov Pistojskej synody:²

„Dobre poznali rafinovanosť novátorov, ktorí sa obávali, že pohoršia katolícke uši, a preto svoje ľstivé zámery skrývali za falošnými slovami, aby sa blud skrytý medzi zmyslom a významom (sv. Lev Velký. *List 129*, Ballerovo vydanie) ľahšie votrel do mysle ľudí a – po zmene pravdy vety formou veľmi krátkeho dodatku alebo variantu – zabezpečil, že svedectvo, ktoré malo priniesť spásu, po určitej nepatrnej zmene viedlo k smrti.“³

In Dubio pro Reo?

Chráni nejednoznačnosť heretika pred odsúdením? Ušetrí ho od toho, aby bol pranierovaný?

Niektorí katolíci sú presvedčení, že ak nejaké tvrdenie možno ortodoxne vyložiť, potom napriek jeho zjavnému zlému významu nemožno proti nemu, ani proti jeho autorovi prijať kanonické opatrenie. „*In dubio pro reo*,“ hovoria.

Isteže, pokiaľ ide o jedno jediné nejednoznačné tvrdenie, alebo iba niekoľko takýchto tvrdení, možno ich pripísať zlej voľbe slov, nešikovnej improvizácii, únave, alebo nájsť pre ne iné rozumné vysvetlenie.

Pokiaľ je však nejednoznačných výrokov viac, sú opakované a navyše sprevádzané aktmi, gestami, postojmi a opomenutiami, ktoré potvrdzujú ich chybný výklad, potom možno oprávnene dospieť k záveru, že toto je ich skutočný význam. V tomto prípade už neexistujú pochybnosti. Preto sa na ne neuplatňuje axióma *in dubio pro reo*.⁴

Demaskovanie herézy kamuflovanej „pod rúškom nejednoznačnosti“

Preto, ako uvádza pápež Pius VI., treba odhaľovať herézu maskovanú „pod rúškom nejednoznačnosti“. To sa deje odhalením jeho skutočného významu:

„Proti týmto nástrahám, ktoré sa nanešťastie objavujú v každej dobe, nejestvuje lepší prostriedok ako odhaliť výroky, ktoré pod rúškom nejednoznačnosti zastierajú nebezpečný rozpor a poukázať na zvrátený význam, v ktorom sa našiel blud, ktorý katolícka doktrína odsudzuje.“⁵

Presne to urobil svätý Pius X. s modernizmom. Vo svojej encyklike *Pascendi Dominici Gregis* pápež ukázal, ako nejednoznačné, zmätené a podozrivé výroky modernistov vytvorili koherentný a heretický systém, keď boli analyzované ako celok a z hľadiska ich základnej imanentistickej filozofie:

„Pretože teda rafinovanosť modernistov (ako sú totiž právom nazývaní) spočíva v tom, že svoje náuky nepredkladajú naraz, ale rozptýlene, ako by ani k sebe nepatrili a zdali sa iba dvojzmyselné a neurčité, hoci v skutočnosti sú jednoznačné a súvislé. Z tohto dôvodu bude dobré, ctihodní bratia, najprv tieto náuky zhrnúť, aby sme potom objavili príčiny týchto bludov a predpísali lieky na odvrátenie skazy.“⁶

Okrem odhalenia heretického významu nejednoznačných výrokov je potrebné analyzovať činy, gestá, postoje a opomenutia toho, kto je podozrivý z herézy, aby sa zistilo, či potvrdzujú alebo nepotvrdzujú doktrínalnu odchýlku a úmysel nadŕžať bludu.

Zdroj: Pius VI.

Heréza a nenávisť k Bohu

Aby sme lepšie pochopili závažnosť nejednoznačného učenia, musíme preskúmať závažnosť hriechu herézy.

V našich dňoch, kedy dominuje relativizmus a ekumenický a medzináboženský dialóg sa prezentuje ako nové pravidlo viery, sa pojmy pravdy a omylu, dobra a zla stávajú čoraz nejasnejšími. A s tým, ruka v ruke, sa takmer stratila predstava o závažnosti herézy a jej dôsledkov.

Hriech herézy je participáciou na najťažšom hriechu, hriechu nenávisti voči Bohu. Pretože heréza, ktorá je odmietnutím zjavenej pravdy, je aktom vzbury proti Bohu, ktorý sa nám zjavil, a v ktorého zjavenie máme veriť. Keď heretik odmietne zjavenú pravdu, stavia seba na miesto Boha.

Svätý Tomáš Akvinský vysvetľuje, že „heréza je druh neviery patriaci tým, ktorí vyznávajú kresťanskú vieru, ale znevažujú jeho dogmy“.⁷ Heréza „sa stáva zámernou, keď *človek nenávidí pravdu*, ktorá sa mu predkladá. Preto „je evidentné, že hriešnosť neviery spočíva v nenávisti voči Bohu¹⁰, ktorého pravda je predmetom viery.“⁹ Na druhej strane nenávisť voči Bohu „je najťažší hriech“ a „je predovšetkým hriechom proti Duchu Svätému.“¹⁰

„Bez viery je nemožné páčiť sa Bohu“

Heréza ničí nadprirodzený život, pretože oddeľuje heretika od zdroja milosti, ktorým je Boh. Heretik „má úmysel súhlasiť s Kristom, ale zlyháva pri voľbe toho, v čom s Ním súhlasí, pretože *nevolí si to, čo Kristus skutočne učil, ale čo mu vnuká jeho myseľ*“.¹¹ Preto aj keď heretik prijíma niektoré zjavené pravdy, jeho viera nie je aktom poslušnosti voči Bohu, ale lipnutím na tom, čo si sám zvolil. Preto svoju vlastnú vôľu nadraduje nad vôľu Božiu. Jeho viera je čisto ľudská, nie nadprirodzená.

Svätý Pavol učí – a tohto učenia sa pridrižiava Učiteľský úrad Cirkvi,¹² že „bez viery je nemožné páčiť sa Bohu“ (Hebr 11:6). Preto keď sa človek pridrižiava herézy a opúšťa nadprirodzenú Vieru, rozchádza sa s Bohom, stráca nadprirodzený život a vydáva sa na cestu večného zatratenia.

Heretikovi sa treba vyhýbať

Vzhľadom na mimoriadnu závažnosť hriechu herézy a na nebezpečenstvo jej ďalšieho šírenia, apoštol vážne varoval Galaťanov: „Ale keby sme vám hlásali my alebo aj anjel z neba iné evanjelium, ako sme vám hlásali, nech je prekliaty!“ (Gal 1,8).

Svoju myšlienku dokončil v liste Titovi: „Bludárovi sa *po prvom a druhom napomenutí vyhýbaj*. Veď vieš, že takýto je prevrátený, hreší a *odsudzuje sám seba*.“ (Tit 3:10–11).

Podobne prikazoval svätý Ján, apoštol Božskej lásky: „Ktokoľvek zachádza ďalej a neostáva v Kristovom učení ... *neprijímajte ho do domu, ani ho nepozdravujte*.“ (2 Jn 1, 9–10).

Nejednoznačnosť a nenávisť voči Bohu

Doktrínálna a morálna nejednoznačnosť – najmä v aktoch a dokumentoch Magistéria¹³ – je čosi veľmi závažné, čo treba brať rovnako vážne ako otvorené hlásanie herézy. Ba ešte prísnejšie, pretože takto heréza napreduje nenápadne a potajomky. Nejednoznačnosť skrýva herézu a vedie k heréze. Inými slovami, vedie veriacich k nenávisti voči Bohu.

Poznámky pod čiarou

„Človek dostal dar reči, aby skrýval svoje myšlienky.“ Tento cynický výrok je pripisovaný notoricky známemu biskupovi apostatovi Charlesovi Mauriceovi Talleyrandovi (1754–1838), ktorý sa stal politikom a diplomatom a postavil sa do služby Francúzskej revolúcie a Napoleona Bonaparteho.

Pistojská synoda bola diecéznou synodou, ktorú v roku 1786 zvolal biskup Scipione de Ricci. Chcel reformovať katolícku Cirkev pomocou doktrín jansenizmu.

Pius VI, bula *Auctorem Fidei*, Aug. 28, 1794, <http://w2.vatican.va/content/pius-vi/it/documents/bolla-auctorem-fidei-28-agosto-1794.html>.

Pozri Arnaldo Vidigal Xavier da Silveira, „Nie iba herézu môže cirkevná autorita odsudzovať,” v *Can Documents of the Magisterium of the Church Contain Errors? Can the Catholic Faithful Resist Them?* (Spring Grove, Penn.: The American Society for the Defense of Tradition, Family and Property, 2015).

Pius VI, *Auctorem Fidei*.

Pius X, Encyklika *Pascendi Dominici Gregis*, Jul. 3, 1907, http://w2.vatican.va/content/pius-x/en/encyclicals/documents/hf_p-x_enc_19070908_pascendi-dominici-gregis.html.

Svätý Tomáš Akvinský, *Summa Theologica*, II–II, q. 11, a. 1, c.

Dalo by sa namietat', že človek nemôže nenávidieť Boha ako svoje najvyššie dobro a svoj konečný cieľ, čo je pravda. Ale anjelský doktor vysvetľuje, že “Boh môže byť predmetom nenávisťi zo strany osôb, pretože zakazuje hriech a uštedruje trest.

(II–II, q. 34, a. 1, c).

Tamtiež, II–II, q. 34, a. 2, ad 2.

10. Tamtiež, II–II, q. 34, a. 2, corpus and answer ad 1.

11. Tamtiež, II–II, q. 11, a. 1, c.

12. Tridentský koncil, „Dekrét o ospravedlivení“, kap. 7; I. vatikánsky koncil, *Dei Filius*, kap. 3, „O viere,“ č. 5.

13. Ako poukazuje Pius VI: „Ak je tento spleť a mylný spôsob rozpravy zlý v akomkoľvek rečníckom prejave, v žiadnom prípade ho nie je možné praktizovať na synode, ktorá sa musí v prvom rade jasne a jednoznačne vyjadrovať, aby v jej dokumentoch neostal priestor pre nebezpečné námietky.“ Pius VI, *Auctorem Fidei*.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/nejednoznacnost-hereza-a-nenavist-k-bohu/>